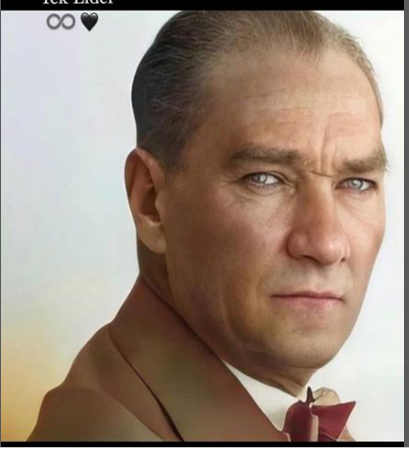

Cumhuriyetimizin 100. yılında Üniversite, Teknoloji ve Sanayi

Prof. Dr. Candegör YILMAZ

ÜSİMP Danışma Kurulu Üyesi

Cumhuriyetin 100. Yılında Üniversite, Teknoloji ve Sanayi

Prof Dr Candeğer Yılmaz

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi (E)

**ÜSİMP Danışma Kurulu Üyesi,
22. Kasım. 2023, ANKARA**

100 YIL ÖNCE 1923
DÜNYADA VE ANADOLUDA
KRİZLER YILI

100 YIL ÖNCE 1923

*Milletimiz, kendisinde var olan
vasıfları ve değeri,
hükümetin yeni adıyla medeniyet
dünyasına çok daha kolaylıkla
gösterebilecektir.*

Mustafa Kemal ATATÜRK

*Cumhuriyet, ahlâkî
fazilete dayanan bir
idaredir.
Gazi Mustafa Kemal*

*Türkiye Cumhuriyeti,
Dünya Devletleri arasında
tuttuğu yere layık olduğunu
eserleriyle ispat edecektir.
Mustafa Kemal ATATÜRK*

YAŞASIN CUMHURİYET

57 yıllık ömrüne 11 savaş; 24 madalya; 7 nişan; yazdığı 13; okuduğu, altı çizilen ve bilinen >4300 kitap; büyük bir gazete ve plak koleksiyonu **BAĞIMSIZ, ÇAĞDAŞ VE LAİK BİR ÜLKE** ve **milyonlarca özgür insan sığıdınan** **ULU ÖNDER MAREŞAL GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK,** Cumhuriyet'in kuruluşunun hemen ardından toplumsal dehasını göstererek ulusun **eğitim, bilim, teknoloji ve kültürel** alanda da gelişiminin şart olduğunu belirtmiş; **ülkede eleştirel düşünce zeminini hazırlamış, bilim, kültür ve sanat** alanında da birçok yenilik gerçekleştirmiştir.

Türk Milletinin karakter ve adetlerine en uygun idare, cumhuriyet idaresidir.
Mustafa Kemal
ATATÜRK

Biz Türkler ruhen demokrat doğmuş bir milletiz.
Gazi Mustafa Kemal

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMIMIZIN 100. YILI KUTLU OLSUN ∞

«TÜRK MİLLETİ! Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli TÜRK KAHRAMANLIĞI ve yüksek TÜRK KÜLTÜRÜ olan TÜRKİYE CUMHURİYETİDİR. Bunda muvaffakiyeti, TÜRK MİLLETİNİN ve onun değerli ORDUSUNUN bir ve beraber olarak azimkârâne yürümesine borçluyuz. Fakat yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz... **NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE!** Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, 29.Ekim.1933»

Neden ATATÜRK ?

ATATÜRK KİMDİR

“Uluslar arası anlayış, işbirliği ve barış yolunda çaba göstermiş üstün bir kişi;
Olağanüstü devrimler gerçekleştirmiş devrimci;
Sömürgecilik ve yayılmacılığa karşı savaşan ilk önder;
İnsan haklarına saygılı;
Dünya barışının öncüsü;
Bütün yaşamı boyunca insanlar arasında;
Renk, din, ırk ayrımı gözetmeyen;
Eşsiz bir devlet adamı;
Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu.

UNESCO

Şişli 132 ükayn İttaz atlıan, bir geryeji öle gelmei bi belge 21 Karım 1978 lafındı, yayınamı

• «Bugün UNESCO'nun üzerinde çalıştığı tüm isim babası **MUSTAFA KEMAL**'dir. Atatürk'ün doğumunun 100. yılında 152 üye ülkesinde aynı anda kutlanması önerilir»

• Unesco tarihinde ilk ve tek olarak oybirliği ile belge kabul edildi.

• Buna eklenecek çok başlık var:

- **Kültür antropoloğu** (Ahlatlıbel 5 Mayıs 1935; arkeolog Zübeyr Koşar «kazdığınız yer yanlış!»)

Literatürde adına **kayıtlı özel çiçek** bulunan tek devlet başkanı,

- Norveç dilinde resmi lügata «**Atatürk gibi düşünmek**» **deyimi** olarak girmiş lider,

ATATÜRK AY Krateri (Prof Hugh Percy Wilkins) adı verilen lider,

- **BAŞÖĞRETMEN** tanımlaması olan dünyadaki tek lider

- **geometri kitabı, NUTUK** yazan tek lider

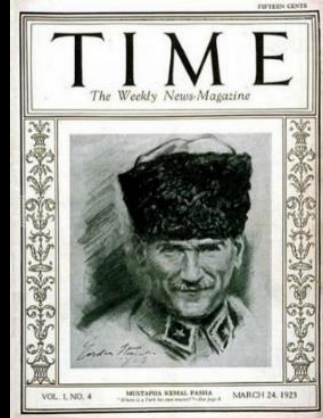
- **bilge ve DAHİ** bir lider

- **evrensel bir insan modeli**

- **evrensel stratejik lider**

Dost düşman tüm milletler ve dünya liderlerinin kalıcı

hayranlığını kazanmıştır

-1956

«Yüzyıllar nadir olarak dahi yetiştirir.
Şu talihsizliğimize bakın ki, 20.yy dâhisi
Türlere nasip oldu ve kader onu bizim
karşımıza çıkardı»

Tüm Vatan Bayrak Sevdalıları Buraya
**İngiltere Kralının, Atatürk'ün
Önünde Eğildiği O AN !**

Fransa Başbakanı Édouard Herriot diyor ki:
"Laikliği tamamıyla kabul eden ve
bunda muvaffak olmuş dünyada bir
millet vardır, o da Türk milletidir.."

Édouard Herriot (1872 - 1957)

Hiç bilmiyor musunuz Atatürk'ün Fransız eğitimci olduğunu. 1924-1925, 1928 ve 1929 yıllarında bu kez Fransa'ya gelmiş ve orada yerli Fransız öğrencileriyle görüşmüş. Atatürk'ün bu görüşmelerinde Fransızca konuşmuş. Atatürk'ün Fransızca konuşmuş olduğunu biliyor musunuz.

7 Aralık 1927 tarihli Millîyet gazetesinden: "Laikliği tamamıyla kabul eden her hangi millet vardır? Burada muvaffak olanlar Türk milleti'dir. Millîyet'in bu görüşmelerinde Atatürk'ün Fransızca konuştuğunu biliyor musunuz. Millîyet gazetesinde, 7 Aralık 1927, sayfa 1."

David Lloyd George. İngiltere

bakanı

Sizlere şunu söylemeliyim ki; ben Atatürk'ün sekreteri olmak isterim. Bunun sebebi, her akşam sofrasında bulunup düşünceleriyle birlikte beslenmek dileğinde oluşumdandır. Böylece yeni bir üniversite bitirmiş olurum.

Edouard Herriot Fransız yazar, Fransa Başbakanı, 21. Ağustos. 1933
Dolmabahçe,

"Şu anda mağlubiyeti bütün damarlarımda hissetmekteyim. Çok üzgünüm!.. Oldukça mutluysam, umutluysam. Daha dün kadar Çanakkale bizimdir! diyordum. Çünkü bu savaşı kazanmak için; askeri, parayı, cephaneyi, her şeyi hesaplamıştım. Hepsinde çok üstündük. Mutlaka yenecektik.

Yalnız bir şeyi hesaba katmamışız...

MUSTAFA KEMAL'İ...

Bağrımda İngiliz gururu olmasa,
TÜRKLERİ alnından öpmek, onları ayakta alkışlamak isterdim." **Winston Churchill**

ATATÜRK VE TÜRK KADINI

«Milletin kaynağı, toplum hayatının esası olan kadın ancak faziletli olursa görevini yerine getirebilir.

Dünyada ne görüyorsak kadının eseridir.

Kadınlarımız erkeklerden daha çok aydın, daha çok verimli, daha çok bilgili olmak mecburiyetindedir.

Gerçekten milletin anası olmak istiyorlarsa böyle olmalıdır.

Kimse inkar edemez ki, bu harpte ve ondan evvelki harplerde milletin hayat kabiliyetini tutan hep kadınlarımızdır. Onun için, hepimiz büyük ruhlu ve büyük duygulu kadınlarımızı, şükran ve minnetle ebediyen taziz ve takdis edelim...»

Mustafa Kemal Atatürk

1938

OSMAN ÇELİKKAN (1914-1999)
HATİCE ÇELİKKAN (1920-2017)

20.09.1928 Kayseri

ATATÜRK–Türk Kadını, modernliğin simgesi

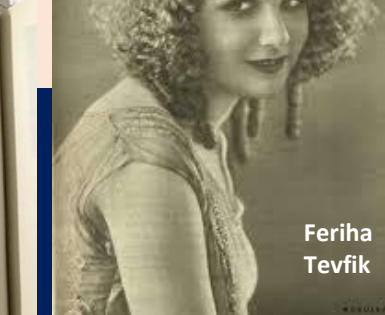
- **ATATÜRK;** 1932 Dünya Güzeli Keriman Halis, «Türk ırkının dünyanın en güzel ırkı olduğunu tarihi olarak bildiğim için Türk kızlarından birinin dünya güzeli seçilmesini tabii buldum. Fakat Türk gençlerine şunu hatırlatmayı gerekli görüyorum. Övündüğünüz tabii güzelliğinizi fenni tarzda korumasını biliniz, bu yolda bir gelişmenin devamlı olarak gerçekleşmesini ihmal etmeyiniz. Bununla beraber asıl uğraşmaya zorunlu olduğunuz şey, analarınızın atalarınızın oldukları gibi, yüksek kültürde ve yüksek erdemde dünya birinciliğini tatmaktır»

Erendil M. Tarihte Strateji, 1998

- İlk Türkiye Güzeli (Cumhuriyet Gazetesi Güzellik Yarışması, 6 yaşında) **2 Eylül 1929 Feriha Tefvik**
- **1930** Türkiye Güzeli ve dünya güzellik yarışmasına katılan **Mübeccel Namık Behnesavi**
- **1931 Türkiye Güzeli Naşide Saffet** (Cezayir'in münevver Müslümanları, başında Gazi gibi büyük bir adamın bulunduğu bir memlekette yaşadıkları için Türkler'e gıpta ediyordu)
- **1936** Türkiye Güzeli Pratisyen **Dr. Mahmure Birsen Sakaoğlu** (13.yaşındaki ÜLKE)

Mübeccel Namık

Feriha Tefvik

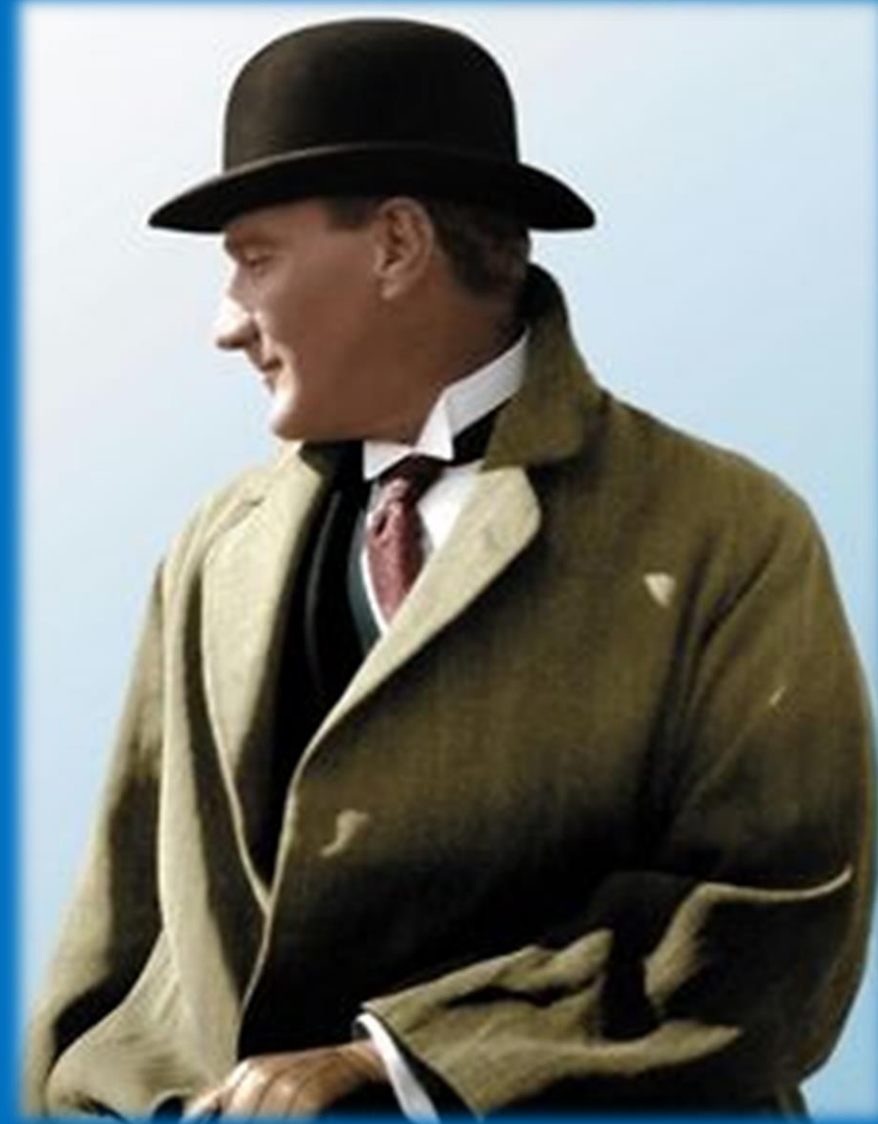

Dr. Mahmure Birsen Sakaoğlu

Cumhuriyetin 100. Yılında Kadın Olarak-BİZ 1973

- **ŞANSLIYDIK!** Kız öğrenci olmak ayrıcalığını yaşadık. Bizi destekleyen gerçek Cumhuriyeti benimsemiş erkekler yanımızdaydı!
- İnsanlığımızdan, kendimizden, değerlerimizden asla şüphe etmeden mesleğimizin en iyisi olmak için yılmadan, yorulmadan, vazgeçmeden çok çalıştık.
- Ümitsizlik, çaresizlik yaşamadan, aşağılık duygusuna kapılmadan ve hiçbir zorluğu sorun etmeden; bizim kişiliğimize ve onurumuza saygı duyulan olanakları kullanarak, kendimizi işimizle de ispat etmeye çalıştık.
- CUMHURİYETİN BİZE SUNDUĞU SINIRSIZ OLANAKLARIN FARKINDA OLDUK. ATATÜRK'ÜN BİZİ GÖREVLİ KILARAK KURTARDIĞININ FARKINA VARDIK.

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ATATÜRK'Ü ANLAMAK.. ATATÜRK VE TÜRKİYE AYDINLANMASI..BUGÜN..

- Atatürk'ün önderlik ederek, yol göstererek yaptığı TÜRK DEVRİMİ; yalnızca sömürgeciliğe karşı bir bağımsızlık ve özgürlük savaşı, özgür bir yurt kazanma başarısı değildir. Kendine özgü değişimler getirebilen, ilerici düşünsel, ilkeler ve eylemlerle gerçek bir TÜRKİYE AYDINLANMASIDIR.
- ATATÜRK, tebaayı YURTTAŞ, kulu BİREY yapmış bir aydınlanmacıdır.
- Atatürk, bir akıl toplumu yaratmayı amaçlamış; AKIL VE BİLİMİN YOL GÖSTERİCİLİĞİNDE DİNAMİK BİR TOPLUM İÇİN AYDINLANMA DEVRİMİ başlatmıştır.
- E.Kant : «Aydınlanma, akli kullanma cesaretidir» (E.Kant. Sonsuzluğun Sınırında YKY, İstanbul,2005)
- Alman Ernst von Aster: «Devrim, sadece güç kullanarak elde edilemez. **Devrim, toplum bilincinde yeni bir şeyin kavranmasıdır»** Kemal Arı. Atatürk ve Aydınlanma. Sentez Yayıncılık,2017)
- Devrimlerde değişim ve dönüşüm kaçınılmazdır.
Toplum, çağdaş değerlerle sürekli yüzleştirilmelidir (!)
Bu olmazsa, devrim kendisi gericiлик aracı olabilir. Halkın sorunlarına deva olurken toplumu onların esiri ve biçaresi yapmamak gerekir.

«İnkılapları ikmal etmek lazımdır. Biz bunu yapabiliriz. Ben bunu yapacağım!»

1908 Kurmay Yzb Mustafa Kemal, Selanik Askeri Kulübü Kazım Özalp, Nuri Conker, Fethi Okyar. Afet İnan. Kemal Atatürk'ü Anarken, Hatıralar-2. TTK Yayınları, 2021, ISBN:978-975-17-4988-

(Yaltrak, 1997; Akbal, 2006; Kayadibi, 2006; Özata, 2007; Sönmez, 2013).

ATATÜRK diyor ki;

«Ben manevi miras olarak hiçbir nass-ı katı, hiçbir dogma, hiçbir donmuş ve kalıplaşmış düstur bırakmıyorum. **Benim manevi mirasım bilim ve akıldır.**

Benden sonrakiler bizim aşmak zorunda olduğumuz çetin ve köklü müşkülât önünde, belki gayelere tam eremediğimiz, **fakat asla taviz vermediğimizi, akıl ve ilmi rehber edindiğimizi tasdik edeceklerdir.**

Zaman süratle dönüyor. Milletlerin, cemiyetlerin, fertlerin saadet ve bedbahtlık telakkileri değişiyor.

Böyle bir dünyada, asla değişmeyecek hükümler getirdiğini iddia etmek, aklın ve ilmin inkişafını inkar etmek olur.

Benim Türk milleti için yapmak istediklerim ve başarmaya çalıştıklarım ortadadır. **Benden sonra beni benimsemek isteyenler, bu mihver üzerinde akıl ve ilmin rehberliğini kabul ederlerse, manevi mirasçılarım olurlar»**

Mustafa Kemal Atatürk, 1925, Maarif Vekili Reşit Galip'e yanıtı,
İsmet Giritli, Kemalist Devrim ve İdeolojisi. İÜ Hukuk Fak Yayınları.1980, sayfa13

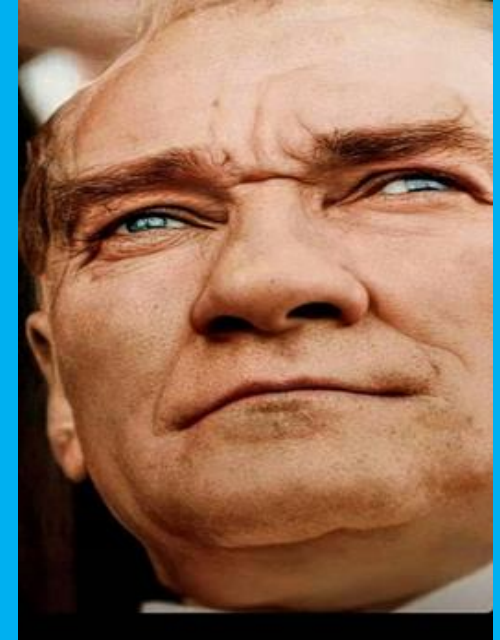
İSTİKBAL GÖKLERDEDİR!

(16 Şubat 1925 Türk Tayyare Cemiyeti (TTaC) açılışı ve 3 Mayıs 1935 Türk Kuşu açılışında ilk kez söyledi.
17-21 Eylül 1910 Fransa, Picardie Manevralarındaki gözlem ve sentez!)

"Bir gün insanoğlu uçaksız göklerde yürüyecek, gezegenlere gidecek, belki de Ay'dan bizlere mesajlar yollayacaktır. Bu mucizenin gerçekleşmesi için 2000 yılını beklemeye gerek kalmayacaktır. Gelişen teknoloji bize daha şimdiden bunu müjdeliyor. Bize düşen görev ise bu konuda Batı'dan geri kalmamayı sağlamaktır."

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1936 yılı Eskişehir Havacılık Okulu açılış konuşmasından.

Atatürk'ün Bilimsel Düşünce Yapısının Oluşumu

- **Atatürk'ün dehasının ve başarılarının kaynağı;**
  - doğruya bağlı yani nesnel ve araştırmacı olması,
  - sürekli sorgulayıcı olması,
  - bilimsel düşüncesi
  - okumaya ve okudukları üzerinde düşünmeye karşı ilgisi
  - eleştirel düşünce alışkanlığıdır
- **Atatürk'ün başarısı;**
  - ülkenin gerçek, gelenek, gereksinim ve olanaklarını tüm boyutlarıyla, doğru ve tam olarak hesaplayabilmesi en uygun olduğunda uygulamaya koyabilecek dinamik, bilimsel ve teknik bir düşünce yapısına sahip olmasının ürünüdür.

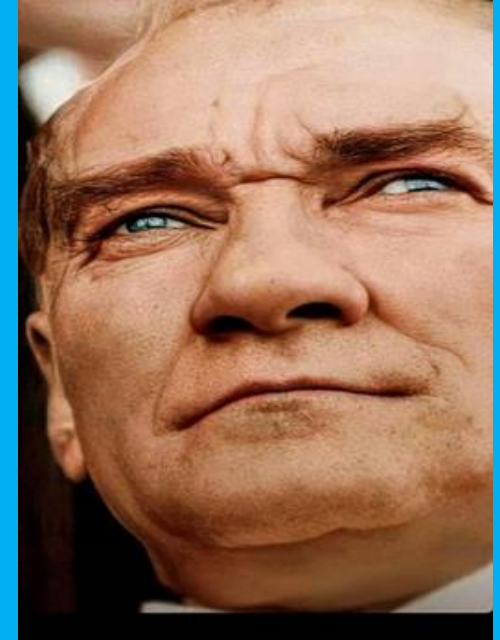
İSTİKBAL GÖKLERDEDİR!

(16 Şubat 1925 Türk Tayyare Cemiyeti (TTaC) açılışı ve 3 Mayıs 1935 Türk Kuşu açılışında ilk kez söyledi.
17-21 Eylül 1910 Fransa, Picardie Manevralarındaki gözlem ve sentez!)

"Bir gün insanoğlu uçaksız göklerde yürüyecek, gezegenlere gidecek, belki de Ay'dan bizlere mesajlar yollayacaktır. Bu mucizenin gerçekleşmesi için 2000 yılını beklemeye gerek kalmayacaktır. Gelişen teknoloji bize daha şimdiden bunu müjdeliyor. Bize düşen görev ise bu konuda Batı'dan geri kalmamayı sağlamaktır."

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1936 yılı Eskişehir Havacılık Okulu açılış konuşmasından.

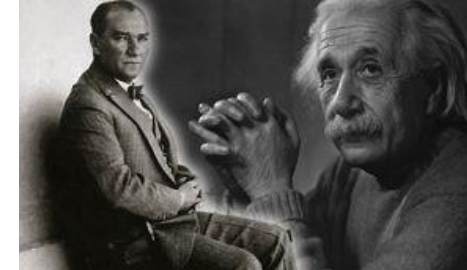
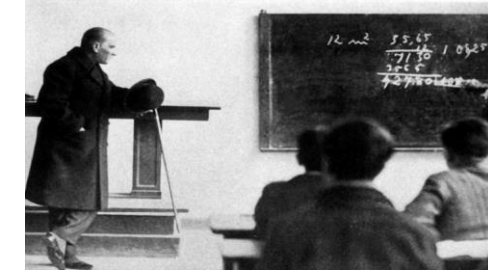

Atatürk'ün Bilimsel Düşünce Yapısında Eğitim

- Latin harflerini ilk kez 21 Şubat 1923'de İzmir İktisat Kongresi'nde dillendirdi.
- 1 Kasım 1928 Harf Devrimi
- «Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserinizin kıymeti yaptığınız fedakarlığın derecesiyle orantılı olacaktır. Öğretmenler! Cumhuriyet; fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek seviyeli muhafızlar ister (Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür nesiller!) Gazi Mustafa Kemal, İlk Muallimler Kongresi, 1924»
- 1923'de 11 üniversite öğrencisi, 1933-1937'de >700 öğrenci yurt dışına eğitime gitti, 1932'de yurtdışından eğiticiler getirtti.
- Kitaplar yazarak, yazdırarak, tercüme yoluyla başvuru kaynaklarını artırdı.
- 19 Şubat 1932 Atatürk'ün direktifiyle HALKEVLERİ açıldı
- «Okuyup yazmak bilmeyen tek vatandaş bırakmamak; memleketin büyük kalkınma savaşının ve yeni çatışmasının istediği teknik elemanları yetiştirmek; memleket davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak fert ve kurumları yaratmak, işte bu umdeleri en kısa zamanda temin etmek, Maarif ve Kültür Vekâleti'nin büyük mecburiyetidir. Mustafa Kemal ATATÜRK, 1932»
- 1 Ağustos 1933 İstanbul Üniversitesi açıldı.

Atatürk, İstanbul Hukuk Fakültesi'nde öğrenciler arasında ders dinlerken (15 Aralık 1930)

GELECEK;

insanlık için, bilimsel bilgi ve teknolojiyi kullanarak eleştirel akıl zemininde; olumlu, ilerici, yenilikçi, uz görülü, uzlaşmacı biçimde yapılandırıp birlikte yaratabildiklerimizdir.

*«Yeni Türkiye Devleti cihangir bir devlet olmayacaktır; fakat yeni Türkiye Devleti iktisadi bir devlet olacaktır.
Başkomutan Gazi Mustafa Kemal, 19 Ocak 1923»*

*«İktisadi kalkınma; Türkiye'nin özgür bağımsız, daima daha güçlü, daima daha müreffeh Türkiye idealinin bel kemiğidir.
Başkomutan Gazi Mustafa Kemal, 1923»*

Atatürk'ün 15 Yılda Kurduğu/Kurdurduğu Fabrikalar

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu fabrikalar sayesinde;

1929-1938 yıllarında ağır sanayi üretimi yüzde 152, toplam sanayi üretimi yüzde 80 artmıştır.

1-Ankara Fişek Fabrikası	(1924)	26-Keçiborlu Kükürt Fabrikası	(1934)
2-Gölcük Tersanesi	(1924)	27-Isparta Gülyağı Fabrikası	(1934)
3-Şakir Zümre Fabrikası	(1925)	28-Ankara, Konya, Eskişehir Ve Sivas Buğday Siloları	(1934)
4-Eskişehir Hava Tamirhanesi	(1925)	29-Paşabahçe Şişe Ve Cam Fabrikası	(1935 - Tamamlandı)
5-Alpullu Şeker Fabrikası	(1926)	30-Kayseri Bez Fabrikası	(1934 Temel Atma)
7-Uşak Şeker Fabrikası	(1926)	31-Nazilli Basma Fabrikası	(1935- Temel Atma)
8-Kırıkkale Mühimmat Fabrikası	(1926)	32-Bursa Merinos Fabrikası	(1935 Temel Atma)
9-Bünyan Dokuma Fabrikası	(1927)	33-Gemlik Suni İpek Fabrikası	(1935 Temel Atma)
10-Eskişehir Kiremit Fabrikası	(1927)	34-Keçiborlu Kükürt Fabrikası	(1935)
11-Kırıkkale Elektrik Santrali Ve Çelik Fabrikası	(1928)	35- Ankara Çubuk Barajı	(1936)
12-Ankara Çimento Fabrikası	(1928)	36-Zonguldak Taş Kömür Fabrikası	(1935)
13-Ankara Havagazı Fabrikası	(1929)	37-Barut, Tüfek Ve Top Fabrikası	(1936)
14-İstanbul Otomobil Montaj Fabrikası	(1929)	38-Nuri Demirağ Uçak Fabrikası	(1936- İlk Türk Uçağı Nud-36 Üretildi)
15-Kayaş Kapsül Fabrikası	(1930)	39-Malatya Sigara Fabrikası	(1936)
16-Nuri Killigil Tabanca, Havan Ve Mühimmat Fabrikası	(1930)	40-Bitlis Sigara Fabrikası	(1936)
17-Kırıkkale Elektrik Santrali Ve Çelik Fabrikası	(1931- Genişletildi)	41-Malatya Bez Fabrikası	(1937 Temel Atma- Bu Fabrika Hariç Bütün Bez Ve Dokuma Fabrikaları Atatürk'ün Sağlığında Açılmıştır.)
18-Eskişehir Şeker Fabrikası	(1934)	42-İzmit Kağıt Ve Karton Fabrikası	(1934- Temel Atma)
19-Turhal Şeker Fabrikaları	(1934)	43-Karabük Demir Çelik Fabrikası	(1937- Temel Atma)
20-Konya Ereğli Bez Fabrikası	(1934)	44-Divriği Demir Ocakları	(1938)
21-Bakırköy Bez Fabrikası	(1934)	45-İzmir Klor Fabrikası	(1938- Temel Atma)
22-Bursa Süt Fabrikası	(1934)	46-Sivas Çimento Fabrikası	(1938-Temel Atma)
23-İzmit Paşabahçe Şişe Ve Cam Fabrikası	(1934 Temel Atma)		
24-Zonguldak Antrasit Fabrikası	(1934 Temel Atma)		
25-Zonguldak Kömür Yıkama Fabrikası	(1934)		

Atatürk Döneminde Kurulan Kurum ve Kuruluşlar

Anadolu Ajansı: Atatürk tarafından 6 Nisan 1920'de Ankara'da kuruldu

Ankara Hukuk Fakültesi: Temeli Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'un girişimiyle kurulan ve 5 Kasım 1925'te 'Ankara Adliye Hukuk Mektebine dayanır

Atatürk Orman Çiftliği: 5 Mayıs 1925'te Büyük Önder Atatürk kurdu, 11 Mayıs 1937'de çiftliklerini, içerisindeki köşklerle birlikte milletine armağan etti.

Bursa Merinos Halı Fabrikası: 2 Şubat 1938'de kuruldu.

Çocuk Esirgeme Kurumu: (Himaye-i Eftal Cemiyeti) Atatürk'ün öncülüğünde kuruldu

Demiryolları ve Limanlar Genel Müdürlüğü: Demiryollarının yapımı ve işletmesi için Nafia Vekaleti'ne bağlı çalışan müdürlükler 1927'de birleştirilerek Devlet Demiryolları ve Limanları İdare-i Umumiyesi olarak kuruldu. 1929'da Devlet Demiryolları ve Limanları Umum Müdürlüğü, 1931'de Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü olarak adı değiştirildi

Devlet Hava Yolları: İlk ulusal hava yolu şirketimiz 20 Mayıs 1933'de Milli Müdafaa Vekaleti bünyesinde kuruldu. 1 Haziran 1937'den 31 Mayıs 1938'e kadar Ankara-İstanbul arasında 306 gidiş ve geliş seferi düzenlemiş, 9 ayda 743 yolcu taşınmıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsü: 1926'da Atatürk'ün direktifleriyle Başbakanlığa bağlı Merkezi İstatistik Dairesi kurulmuştur. 1930'da 1554 sayılı yasa ile "İstatistik Umum Müdürlüğü" adını aldı.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi: 24 Haziran 1935'te kuruldu.

Etibank: 2 Haziran 1935 tarih ve 2805 sayılı kanunla kuruldu.

Halkevleri: Halkın eğitimi için 19 Şubat 1932'de kuruldu.

Atatürk Döneminde Kurulan Kurum ve Kuruluşlar

Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA): 1935 yılında kuruldu.

Merkez Bankası: 1925'te süresi dolacak Osmanlı Bankası'nın imtiyazı 1935'e değin uzatılmakla birlikte, Türk parasının kıymetini koruma kanun çıkarıldı. Haziran 1930'da yasayla Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Ekim 1931'de 15 Milyon sermaye ile karma bir anonim şirket olarak kuruldu. Ocak 1932'de çalışmaya başladı.

Merkez Hıfzısıhha Enstitüsü: 27 Haziran 1928'de 1267 sayılı kanunla "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzısıhha Müessesesi" adıyla kuruldu.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı: Sıhhat ve İctima-i Muavenet Vekaleti adıyla 1920'de kuruldu

Sanayi ve Maadin Bankası: 1925-1932 yıllarında etkinliği olan bir devlet bankası.

Sümerbank: Sanayi Bakanlığı'na bağlı, İktisadi Devlet Teşekkülü olarak 1933'de kuruldu

Türk Dil Kurumu: Atatürk'ün teşviki ve himayesiyle Semih Rifat, Ruşen Eşref (Ünaydin), Celal Sahir (Erozan), Yakup Kadri (Karaosmanoglu) tarafından "Türk Dili Tetkik Cemiyeti" adıyla 12 Temmuz 1932'de kuruldu.

Türk Kuşu:

Türk Tarih Kurumu: Atatürk'ün direktifleriyle, 16 üye tarafından, 15 Nisan 1931'de "Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti" adıyla kuruldu, adı 3 Ekim 1935'te Türk Tarih Kurumu'na çevrildi.

Atatürk Döneminde Kurulan Kurum ve Kuruluşlar

- **Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası**: Temelini 1863'te tarımsal kredileri düzenleme girişimlerine başlayan Niş Valisi Mithat Paşa attı. "Menafi Sandıkları" adını aldı, 1888'de İstanbul'da 10 milyon Osmanlı lirası sermayeli Ziraat Bankası'na dönüştürüldü. 1923'te 316 şube sayısı ile, Cumhuriyet dönemine aktarılan en köklü ve yaygın mali kuruluştur. 1926'da Türkiye sözcüğü eklendi. 1937'de Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası kendi yasası dışında özel hukuk hükümlerine bağlı, tüzel kişiliği olan bir devlet kuruluşuna dönüştü.
Türkiye Şeker Fabrikaları: İlk şeker fabrikası Osmanlı İmparatorluğu'ndaki teşebbüslerden ayrı olarak Büyük Zafer'den 6 ay sonra Nuri Şeker'in öncülüğünde Uşak'ta 17.12.1926'da açıldı. Eşzamanlı başlayan bir girişimle Alpullu'daki fabrika 26.11.1926'da işletmeye açılarak ilk Türk şekerini üretmişlerdir.
Uluslararası İzmir Fuarı Müdürlüğü: Atatürk'ün talimatıyla 17 Şubat 1923'te İzmir'de Birinci Türkiye İktisat Kongresi, İzmir Enternasyonal Fuarı'nda ilk sergi 4-25 Eylül 1927'de, "9 Eylül Mahalli Sergisi" adıyla Mithatpaşa Sanat Enstitüsü'nde açıldı. İzmir Ticaret Odası'nın teklifi ve İzmir Valisi Kazım Dirik'in kararıyla açılan sergide 71 resmi kuruluş, 195 yerli firma ve 9 ülkenin 72 kuruluşunun ürünleri sergilendi. İkinci 9 Eylül Sergisi, 4-20 Eylül 1928 tarihlerinde yine aynı binada uluslararası düzeyde gerçekleşti. 1 Ocak 1936'da İzmir Fuarı'nın bugünkü yerinde temeli atıldı.
Türkiye İş Bankası: 26 Ağustos 1924'de Atatürk tarafından kuruldu.
Ziraat Okulları ve Yüksek Ziraat Enstitüsü:
Türk Ofis: 28 Kasım 1934'de İktisat Vekaletine bağlı olarak kuruldu

ATATÜRK Döneminde (1923-1938)

Ziraat, Sanayi, Ticaret

- En önemli konu devletin iktisadi ve ticari gelişimi hedefidir
- **19 Ocak 1923 ATATÜRK** röportajı: « *Yeni Türkiye Devleti cihangir bir devlet olmayacaktır; fakat yeni Türkiye Devleti iktisadi bir devlet olacaktır* »
- Şubat 1923 İzmir İktisat Kongresi kalkınma planı kararlarında ana başlıklar; ziraat, sanayi, ticaret
- **Ziraat:** buğday, pirinç, incir, fındık, mısır, zeytin, kuru üzüm, afyon..
- « *Gerçek üreten köylü milletin efendisidir.* **Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, 1933**
- **Sanayi : Birinci 5 yıllık Kalkınma Planı:** dokuma endüstrisi (pamuk, kendir, yün)
maden endüstrisi (demir, sömük, kömür, bakır, kükürt)
sellüloz endüstrisi (sellüloz, kağıt, karton, sun' i ipek)
seramik sanayi (şişe, cam, porselen),
kimya sanayi (zaçyağı, klor, sudkostik, süperfosfat)
1938 de ithalatta %30'luk azalma gerçekleşmiştir.
- **İkinci 5 yıllık Kalkınma Planı:** madencilik, maden kömürü ocakları işletmeleri, mıntıka elektrik santralleri, kimya sanayi, mihaniki sanayi ve denizcilik eklenmiştir.

ATATÜRK Döneminde (1923-1938)

Ziraat, Sanayi, Ticaret

- *«Endüstrileşmek, en büyük milli davalarımız arasında yer almaktadır. Çalışması ve yaşaması için ekonomik elemanları memleketimizde mevcut olan büyük küçük her çeşit sanayiî kuracağız ve işleteceğiz. En başta vatan müdafaası olmak üzere, mahsullerimizi kuvvetlendirmek ve en kısa yoldan en ileri ve refahlı Türkiye idealine ulaşabilmek için, bu bir zarurettir. Müşir Mustafa Kemal»*

Aydın M. Arşiv Belgelerine Göre Atatürk Döneminde ziraat, sanayi, ticaret sektöründeki gelişmeler. 1923-1938.J History Studies.9(3):2017,p.9-19.DOI:10.9737/hist.2017.538. Boratav,K. Türkiye İktisat Tarihi (1908-1985), Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1998, Toprak Z. Trkiyede ekonomi ve topum. 1908-1950. İttihat Terakki ve devletçilik, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.

- **Sanayi: «YAPMAK, MİLLİ BURJUVAZİ OLUŞTURMAK VE YAPTIRMAK» ilkesi**
1930'a dek en geri ve en çok mücadele edilen sektör. 1932'de Sanayi MaadinBankası devri olarak sadece **4 fabrika var** (Hereke ipek Dokuma, Feshane Yün İplik, Bakırköy Bez, Beykoz Deri).
1915: 264 müessese, 14.060 işçi, 370 motor, 20.977 beygir gücü, 7.570.000 TL istihsal ve imal
1938: 1394 müessese, 100.598 işçi, 262.726 beygir gücü, 285.008.000 TL
- **Ticaret: 1923-1938: 128.903.990 TL değerinde 168 anonim şirket; 18.157.000 TL değerinde 214 limited şirket; 1.356.344 TL değerinde, 167 ortaklı, 67 kooperatif, toplam 284.160.000 TL sermayeli 32 yeni banka** (önceden 11 banka, 44.768.000 TL sermayeli)

Cumhuriyet Ekonomisinin Kalkınma Saati: «Atatürk Kalkınma Modeli»

- *«İktisadî kalkınma; Türkiye'nin özgür bağımsız, daima daha güçlü, daima daha müreffeh Türkiye idealinin bel kemiğidir. Mustafa Kemal»*
- **Ekonominin 4 temel sihirli dengede, dengeci iktisat politikası önceliklidir:**
para miktarı-harcama miktarı;
kamu harcamaları-vergi gelirleri;
dış gelirler-dış harcamalar;
kamu sektörü-özel sektör dengesi
- **Yeni Türkiye Devleti için rehber «süngü değil, sabandır»**
- **Sanayileşmede devlet desteği gerekir**
- **Çağdaş uygarlık için sanayi devrimi sonuçlarından yararlanılmalıdır**
- **Kalkınma planları ülkenin kendine özgü planlı kalkınma hamlesidir.**

Bilim Toplumu Gerçeđi

- Dünya ekonomisi **bilgi temelli süreçlerle** yönetiliyor.
- Günümüzde **bilgi ve inovasyon üstünlüğü ile rekabet** söz konusudur
- Endüstrileşmenin temel etkenleri **bilim, teknoloji ve ekonomidir**
- Teknoloji bilimsel bilgi temellidir ve **sürekli yenilikçi** yaklaşım gerektirir
- **Üniversiteler** yenilikçi bilginin üreticisi;
endüstri yeni teknolojilerin ve ekonomik büyümenin yaratıcılarıdır
- Üniversite-sanayi işbirliği bir tercih değil zorunluluktur
- Teknoloji transferi karmaşık ve maliyeti yüksek süreçlerdir
- TTO tüm süreci kolaylaştıran bir itici güç, arayüz sistemler bütünüdür.

«Alışkanlıklar, insanın ikinci tabiatıdır. Aristo»

Oysa DEĞİŞİM KAÇINILMAZDIR

İHTİYAÇLAR VE GELİŞMELER: BİLİM, AR-GE VE SANAYİ

- 1 Ağustos 1933 İstanbul Üniversitesi kuruldu
- 1960 DPT
- 1963 TÜBİTAK
- 1983 Türkiye Bilim Politikası Belgesi (Prof Dr Nimet Özdaş ve ekibi)
- 1989 BTYK toplantısı
- 1990 KOSGEB
- 1991 TTGV
- 1993-2003 TÜBİTAK Türkiye Bilim Teknoloji Politikası
- 1994 İhracata Yönelik Devlet Yardımları Bakanlar Kurulu kararı
- 1995 DTÖ Subvansiyonlar ve Telafi Edici Önlemler Antlaşması (Uruguay Turu Nihai Senedi)
- 1995 TEYDEB (TPE ve TÜBİTAK TİDEB)
- 1997 TÜBİTAK TGB Yasası ve Üniversite sanayi Ortak Araştırma Merkezleri Programı
- 2000 Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu
- 2001 4691 sayılı TGB kanunu
- 2002-2004 TÜBİTAK 2023 Teknoloji Öngörüsü Çalışması
- 2004 Ulusal Bilim Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji Belgesi

21. Yüzyıl: İlk Çeyrek

Sosyal Ağlar-Sosyal Medya

Arttırılmış Gerçeklik

Sanal Gerçeklik

Yapay Zeka- Derin Öğrenme

Nesnelerin Interneti

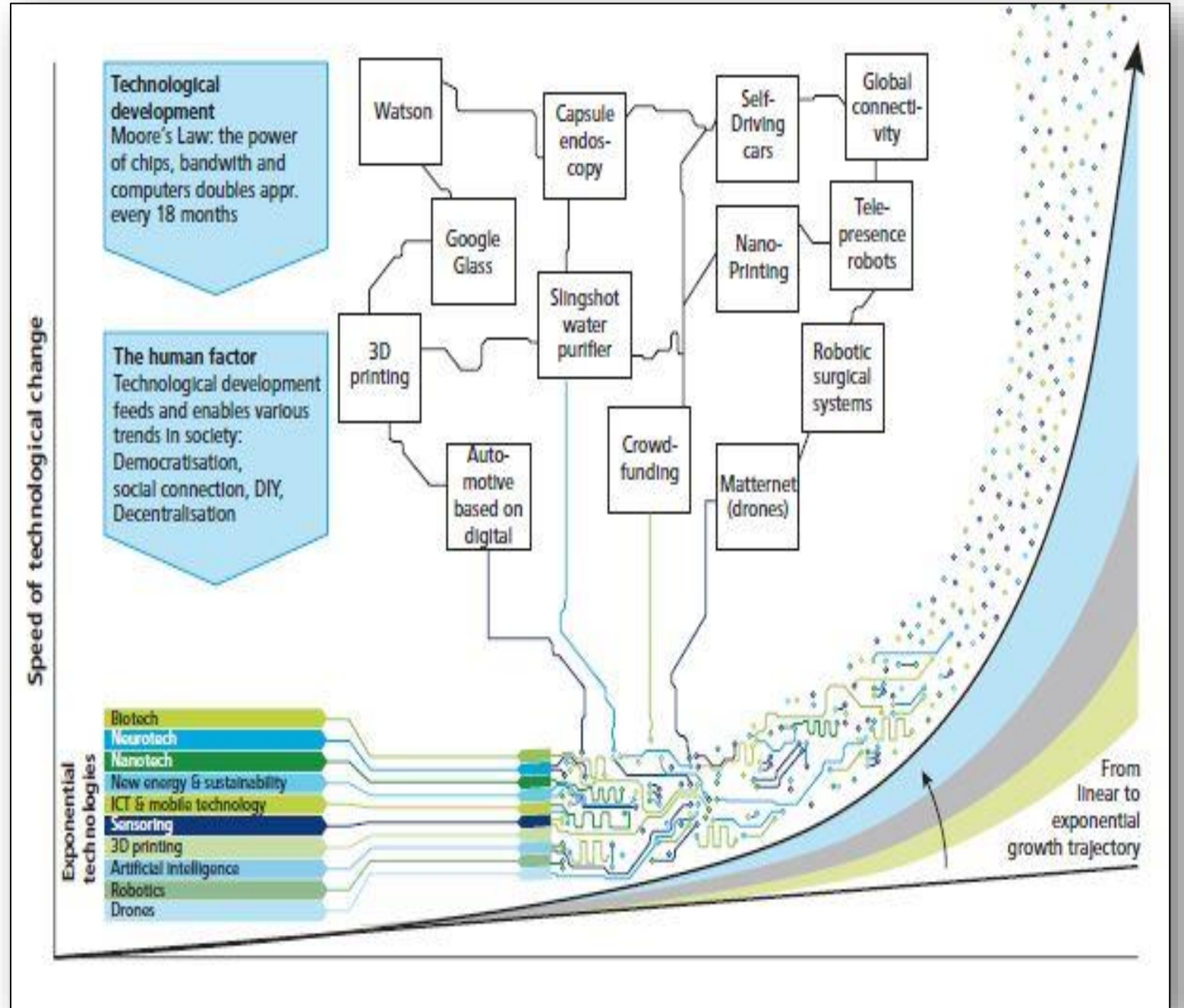
Büyük Veri

Nöral Bilimler

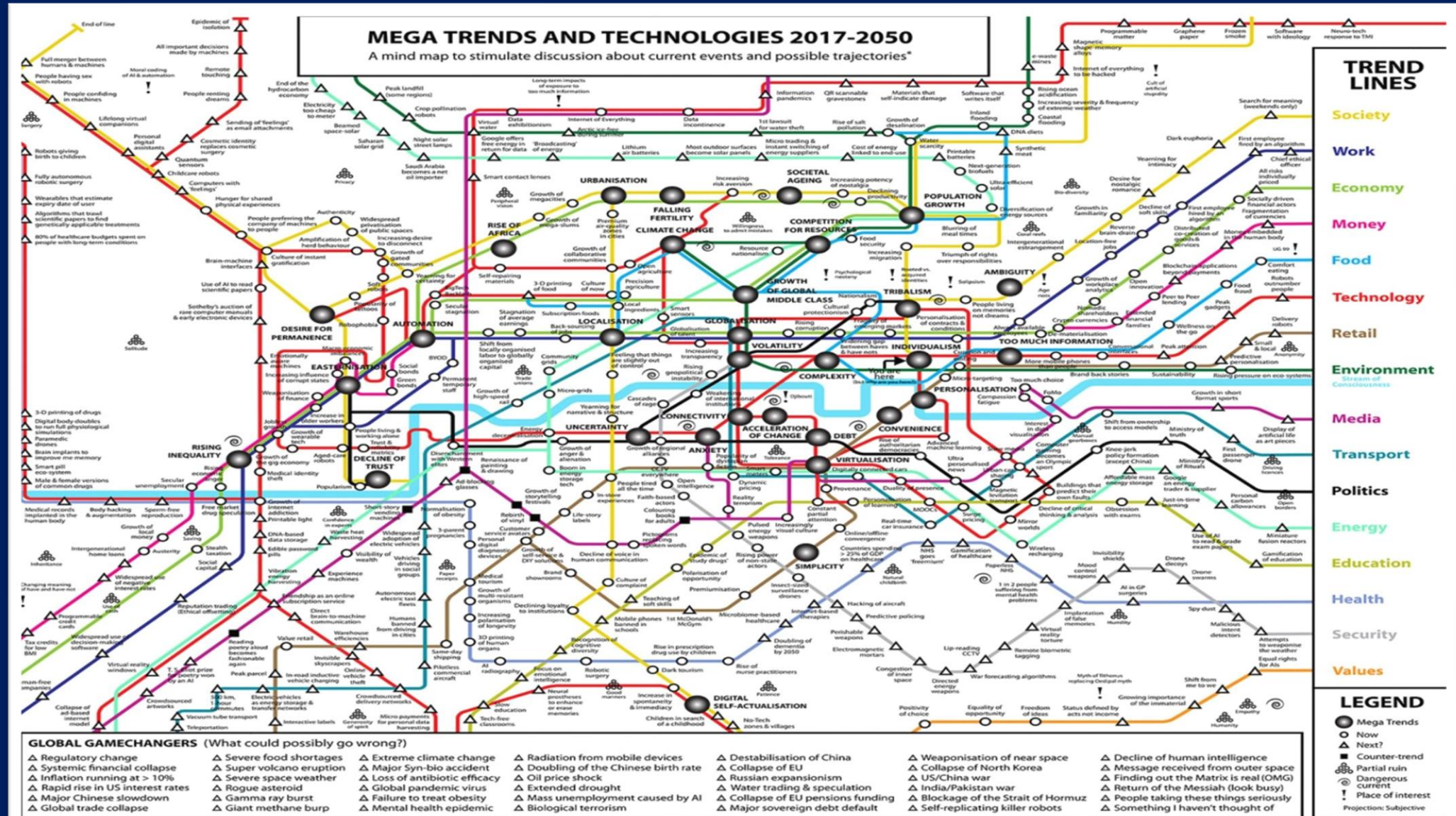
Kozmoloji

Bilişsel tabanlı üstel büyüyen

sektörler

2017-2050 MEGA TREND VE TEKNOLOJİLERİ

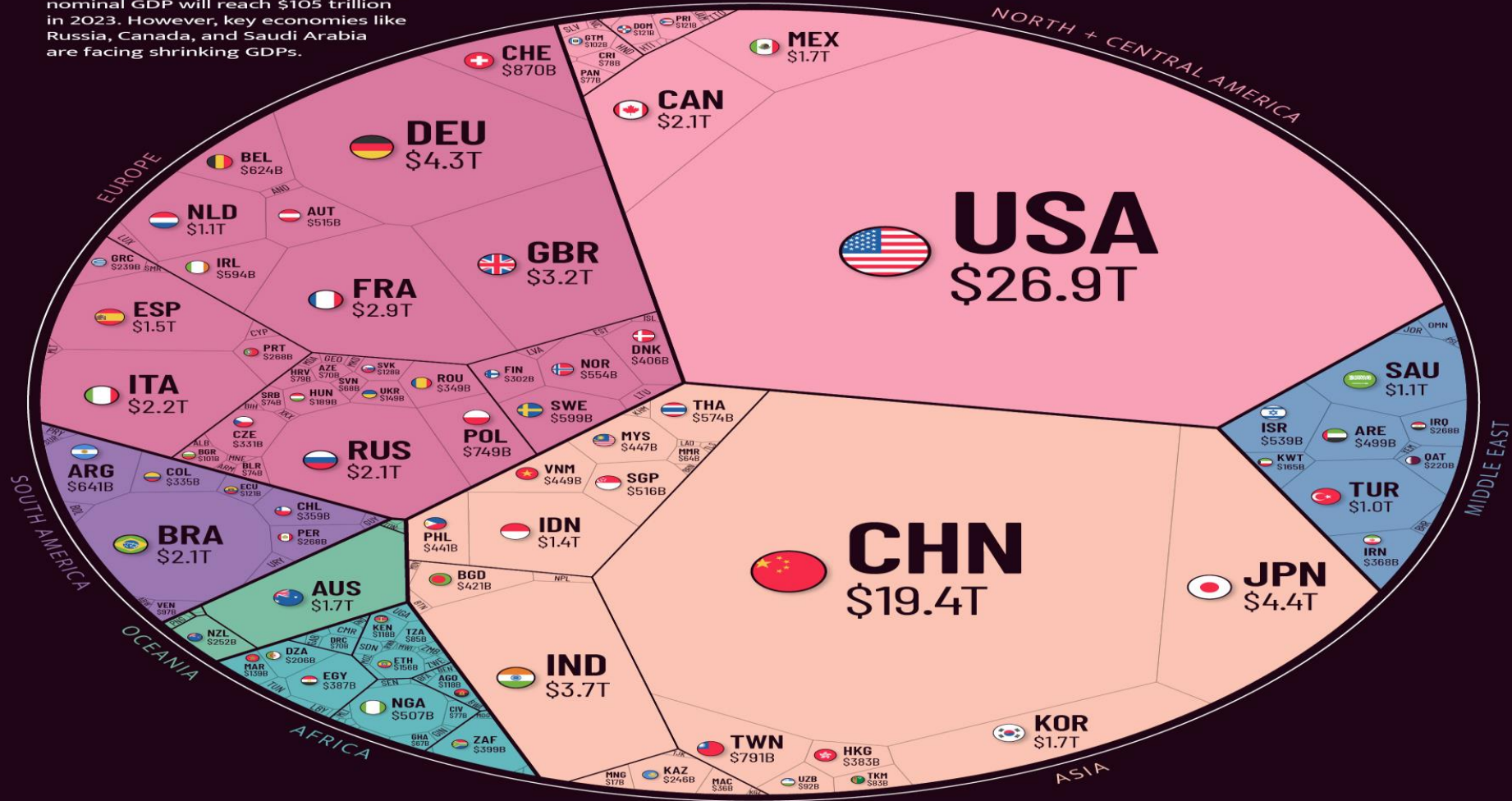

THE \$105 TRILLION

WORLD ECONOMY 2023 GLOBAL GDP

According to IMF projections, global nominal GDP will reach \$105 trillion in 2023. However, key economies like Russia, Canada, and Saudi Arabia are facing shrinking GDPs.

The IMF sees the world economy growing 5.3%, or when adjusted for inflation, 2.8%.

Russia's projected \$150B GDP drop is more than Ukraine's total \$149B GDP.

India dethrones the UK as the 5th largest economy in the world.

China's GDP is expected to grow 7.1% in 2023, ahead of U.S. growth of 5.5%.

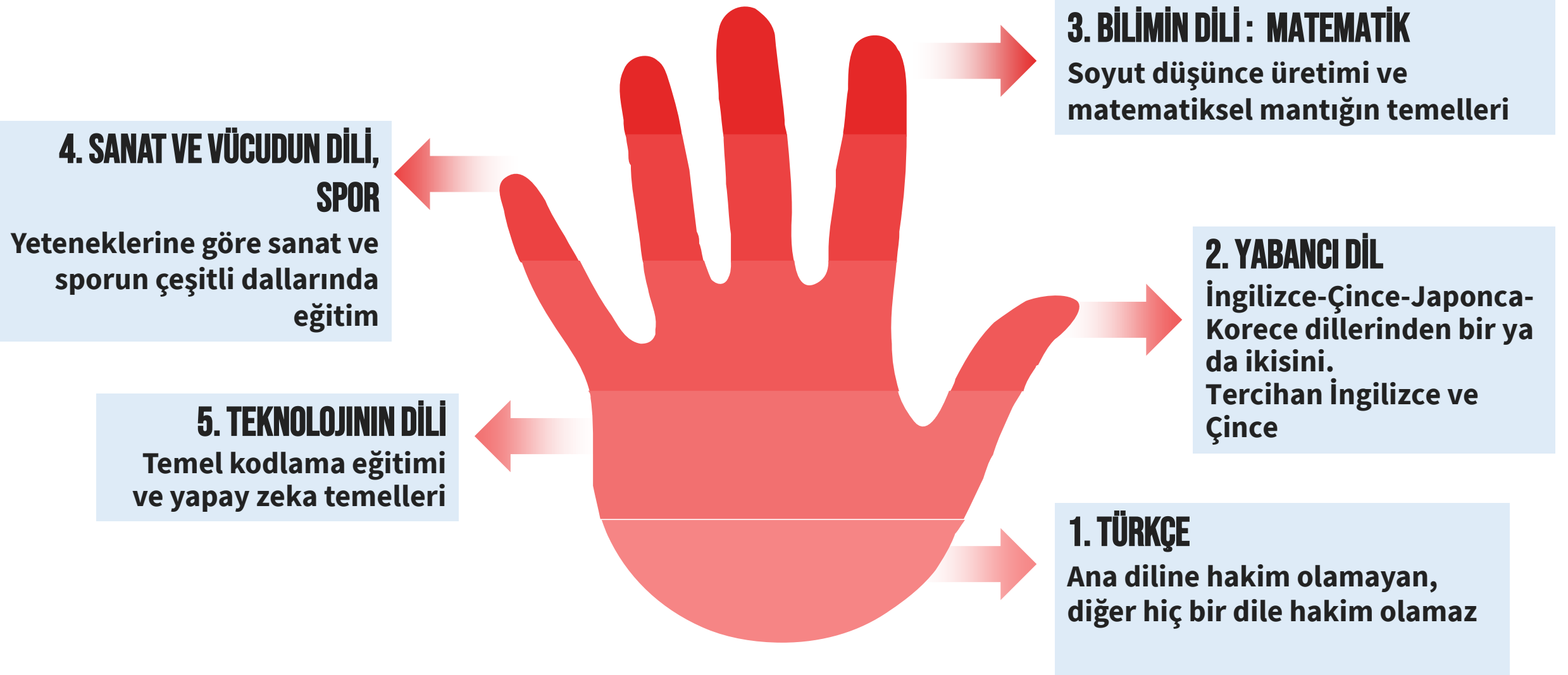

10.Yıl NUTKU

- 10.yıl Nutkunda ATATÜRK Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini Türk Kültürü olduğunu belirtmiştir.
- «Bunun içindir ki;
milletimizin yüksek karakterini,
yorulmaz çalışkanlığını,
fitrî zekâsını,
ilme bağlılığını,
güzel sanatlara sevgisini,
millî birlik duygusunu
mütemadiyen her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişâf ettirmek
millî ülkümüzdür. Türk milletinin tarihi vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir.
29 Ekim 1933 Gazi Mustafa Kemal

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C II, s.318-319,

İlk 12 Yıl: Lise bitinceye kadar, çocuklarımıza şu 5 dili öğretmeliyiz...

ATATÜRK'ÜN TÜRK GENÇLİĞİNE HİTABESİ

*Ey Türk gençliği:
Birinci vazifen, Türk istiklâl
ini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet mu-
hafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyeye
ünün ve istikbalinin yegane temeli istikhal
temel, senin, en kıymetli hazinendir. Istikhal
de dahi seni, bu dâzine den, mahrum olacağıdır. Bir
yecek, dahili ve harici, bedhahların mecburiyeti
gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa, mecburiyeti
ne düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunaca-
ğın vaziyetin imkân ve seraitini düşünmeyeceksin.
Bu imkân ve serait, çok namüsaîf bir mahiyette
tezahür edebilir. Istiklâl ve Cumhuriyetine hasse-
decek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülme-
miş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve
hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş
bütün kersonelerine girilmiş, bütün orduları dağı-
tılmış ve memleketin her kösesi işgal edilmiş
olabilir. Bütün bu seraitten daha elin ve dahi va-
zifin olmak üzere memleketin dahilinde iktidara sahip
olanlar gaflet ve dalâlet ve hallâ hiyanet içinde bulu-
na bilirler. Hallâ bu iktidar sahipleri şahsi mem-
faatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid
edebilirler. Millet fakru zaruret içinde harap
ve bitap düşmüş olabilir. Ey Türk is-
tikbalinin evladı! İşte bu ahval ve se-
rait içinde dahi vazifen TÜRK İSTİK-
LÂL VE CUMHURİYETİNİ KURTARMAK
TIR. MUHTAC OLDUĞUN KUDRET
DAMARLARINDAKİ ASİL
KANDA MEVCUT
TUP
K. Atatürk*

- Hepsine sonsuz sevgi, minnet ve saygıyla....
- Teşekkür ederim.

ULUSAL PATENT FUARI VE ÜNİVERSİTE - SANAYİ İŞ BİRLİĞİ ULUSAL KONGRESİ

Platformlar ile Gelişim ve Üretelim

Teşekkürler...

22-23 KASIM 2023
TEKNOPARK ANKARA,
B BLOK KONFERANS SALONLARI

www.usimppatentfuari.org.tr | usimp@usimp.org.tr | [in usimplatformu](https://www.instagram.com/usimplatformu) | [f usimp.platformu](https://www.facebook.com/usimp.platformu) | [t usimplatformu](https://www.twitter.com/usimplatformu) | [@ usimpmerkez](https://www.instagram.com/usimpmerkez)
Üniversite Sanayi İşbirliği Merkezleri Platformu | Cemalpaşa Mahallesi Gazipaşa Bulvarı No: 35 M. Ateşok Apartmanı Kat: 1 D: 2, Seyhan / Adana | 0322 408 86 86

